Stínové divadlo

Nemám tu mnoho věcí, na kterých bych demonstroval, o co mi vlastně šlo. A tak si musím vystačit s vyprávěním. Lidé chtějí vědět, proč jsem to udělal. A já bych zase rád věděl, proč oni neudělali nic.

Začal bych tím, co to u mě spustilo. Rozbila se váza a do krabice dána, střepy po ní zůstaly. Prostě mi jednoho dne spadla na zem. Sehnul jsem se a prohlížel jsem si jednotlivé kousky. Našel jsem části, které odděleně působily naprosto protikladně. Barvami, vyobrazením, prostě vším. Když jsem ty kousky držel každý v jedné ruce, zdálo se mi, že není možné, aby existovaly vedle sebe. Na chvíli jsem podlehl dojmu, že se buď musím rozhodnout pro jeden, nebo pro druhý. Že jeden je zákonitě špatný a ten druhý něčím dobrý. Působily každý jako z jiného světa. Našel jsem ještě několik takových protikladných dvojic. Vázu jsem nakonec poslepoval. Bez těch dvou kousků by to ovšem nešlo. Když jsem si pak vázu prohlížel, v ten moment by mě nikdy nenapadlo uvažovat o nějakých protikladech. Prostě tu byla váza, nádherná ve své celistvosti. Jedna váza, jedna Pravda. Oba ty kousky vypadaly naprosto skvostně. Koexistovaly vedle sebe, a co víc: doplňovaly se. Když jsem se díval na tu celou vázu, najednou všechno dávalo smysl. Předtím jsem viděl jen oddělené střípky, u nichž jsem si myslel, že se musím za každou cenu rozhodnout, který kousek je ten *správný*. Položil jsem vázu na místo, kde stála předtím. Tentokrát tam ale stála jinak. Tak nějak *správně*.

Tím chci říct, že se ve mně tenkrát něco hnulo. Asi jsem se poprvé podíval Světu do tváře. A asi jsem ho poprvé skutečně pochopil. Došlo mi, že moje vnímání je jako uzavřený pokoj. V tom pokoji mám lampu, malou stolní lampu, která dokáže osvítit nepatrný kroužek světla. Mnohokrát za svůj život jsem se divil, proč je všechno ve mně a kolem mě tak strnulé. Jak to, že vidím pořád jen to samé? Uvědomil jsem si, že není jiné cesty ven než začít přesouvat lampičku po pokoji a natáčet ji tak, aby osvítila místa, o kterých jsem v té tmě ani nevěděl, jen jsem je tak nějak podvědomě tušil. Lampička tedy nutně musela být v záklonu, pootočená do různých stran a úhlů, zvláštně vychýlená ze své obvyklé polohy a muselo to pro ni být nepříjemné, nekomfortní. Jen tak si dokázala posvítit na tmavá zákoutí.

Vždycky to nejde tak úplně lehce, to dobře vím. Nemám zásuvky všude po pokoji, tudíž neustále hledám nové způsoby, nové cesty, jak dosáhnout dalšího poznání. Hledám… Přinesl jsem si prodlužovačku, různě ji přesouvám po pokoji, někdy o ni zakopávám, padám, znovu vstávám. Dívám se do tmy, dívám se do světla. Zjišťuji, že světlo a tma nejsou v žádném

protikladu. Na světě de facto existuje jen jeden jediný protiklad – a to je uvědomění a neuvědomění. Žil jsem v zajetí jednoho osvětleného místa, jednoho žlutého kruhu na stěně, který jsem považoval za celý svět. Protože byl vidět. Protože bylo snadné se tím směrem podívat. Protože se sám nabízel. Už jsem si leccos prožil, a tak vím, že co se samo nabízí, většinou za moc nestojí.

Domnívám se, že to, o co v životě skutečně jde, je uvědomělý střed. Cílem je umístit lampu do středu pokoje tak, aby osvěcovala pouze jádro mojí podstaty. Záleží jen na mně, co si do středu umístím. JÁ znamená všechna zákoutí pokoje, každé neosvětlené místo. Sám o některých svých stránkách vůbec nevím. Vlohy, strachy, potenciál, vzpomínky. Všechno to jsem já. Prohlédnu si to. Neustálé těkání po místnosti ale není dlouhodobě udržitelné. Až moc se někdy soustředíme na to, kdo vlastně jsme. Můžu učinit volbu něčím *nebýt*. Můžu si vyselektovat věci, vytyčit hranice, ujasnit si názory. Podepřu se sám sebou. Získám stabilitu v životě. A to nechám svítit. Jinak bude svítit nějaká část, kterou nechci. Nezavírám před ostatními částmi oči, naopak, posvítil jsem si na ně, a vědomě se rozhodl. Tato rozhodnutí jsou důležitá, protože na základě toho, jak svítíme, osvěcujeme cestu určitému typu lidí Jestliže jsem svítil na cestu lhářům, těžko jsem se mohl divit, že moje světlo nezahlédli slušní lidé. Ty jednoduše vábilo jiné světlo.

Jaké to je být politickým vězněm? Sranda. Prý jste něco udělali, něco, kvůli čemu už nemůžete volně pobývat ve společenosti. Jenže co když společnost něco udělala vám? Tak to máte smůlu, protože společnost se nezavírá. Zavírají se jednotlivci. Mně ale společnost nic neudělala. Já ji mám rád a nijak se z ní nevyčleňuji. A právě proto, že ji mám rád, jsem se musel ozvat. Ten manifest jsem napsal, protože to bylo správné. Nic víc, nic míň. Mnoha věcem dnes již nerozumím, technický pokrok jde opačným směrem než jdu já a ani jeden z nás jsme se za sebou neotočili, když jsme se míjeli. Tento svět již zdánlivě není můj, a přece mi na něm tolik záleží.

Kdy mi došlo, že půjdu sedět? Během psaní, publikování, nebo snad těsně před tím, než si pro mě přišli? Abych byl upřímný, myslím, že jsem to s určitostí věděl v ten moment, kdy jsem se zadíval na tu poslepovanou vázu. Díky probuzení duše to ani nemohlo dopadnout jinak. Byla to v podstatě jen otázka času. Jsem už příliš starý na to, abych se ještě kvůli něčemu rozčiloval; stejně všichni jenom hrajeme stínové divadlo. Problém spočívá v tom, že někteří lidé se bojí přijmout roli režiséra a raději se na svůj vlastní život dívají z hlediště. Koneckonců, divák přece nenese odpovědnost za to, co se děje na jevišti. Tomu já říkám tragédie.

Mnoho lidí mi vyčítalo, že jsem vždycky myslel spíš na sebe. To je pravda. Myslel jsem především na své svědomí. A za to se nestydím. Kdyby každý myslel především na své svědomí, nemusel bych žádný manifest psát. Pochopitelně se našli i tací, kteří prohlašovali, že jsem měl postranní úmysly, že jsem se tím chtěl za každou cenu zviditelnit, abych si získal nějaké výhody. Těmto lidem bych rád vzkázal, že jsem se opravdu zviditelnil. Alespoň ve svých vlastních očích. Moc bych jim přál, aby ten povznášející pocit jednou zažili.

Nikdy jsem toho mnoho nenamluvil. Kdo příliš mluví, riskuje, že mu dojdou slova, když bude potřeba se ozvat. Brzy se mi rozsvítí některá z cest a já se po ní vydám. Nevím sice, kam povede, nevím, co se mnou bude, ale *věřím*, a to mi dává sílu. Věřím, že mi zasvítí takové světlo, které jsem já sám začal vysílat. Světlo, které budí lidi. A proto se nikdy neptej, komu svítí na cestu. Svítí tobě.